

שמירה ע"י טלפון או מעגל סגור

קשר טלפוני

לא מהניג קשר טלפוני למנוע איסור יחוד. [אע"פ שמירה ע"י שמיעה מהניג שהרי מרגיש מה שנעשה במקום, דומיא דסומא לכבויר לעיל. וטביות דקלא איכא אף לעינה כמבויר ביישיש (פ"ו סי' כו). מ"מ במקום שיש מצב של יחוד משום חיי שמא יגרמו לעצמן איסור יחוד כמישי בחזו"א (ה"ח סי' לד סי' א). והארכנו בס"ד בשמעתא עמיקתא גליון רל"א].

מעגל סגור

הוראת רבותינו שאין לשמוך על שמירה ע"י מצלמות להנצל מאיסור יחוד.

טורח במלאכתו

כשטורח במלאכתו

אע"פ שמצינו היתר באיסורים שהם משום חשש ההורח שאם הוא טורח במלאכתו אין חשש. [שו"ע (אה"ע) סי' כג סעי' ג], מ"מ באיסור יחוד היתר זה תקף. ע"פ אפילו בשעה שעל מקצוע וכדו' עוסק במלאכתו יש משום איסור יחוד. [ע"י בראי"ש (שם פ"ב סי' כז), במשנת כל חי (אה"ע) סי' א ד"ה הן אמת) ובב"א (חי'ו סי' מ פ"ט)]. וכן פסק הגר"ש זצ"ל (נשמת אברהם אה"ע סי' כב סי' א ד"ה בדיקת). והארכנו בזה בשמעתא עמיקתא גליון ל"ח].

כבוד הבריות

כבוד הבריות דוחה איסור דרבנן בקום ועשה במקום ביוון קטן. ואיסור תורה בשב ואל תעשה במקום ביוון גדול. [מ"ב סי' יג סי' טז].

והנה הנכנס למקום שיש שם יחוד נמצא עובר בקום ועשה אף בשהייתו שם. אולם אם נכנס למקום בהיתר. י"א ששהייתו בכלל איסור שב ואל תעשה. [כן יוצא מהרמב"ם (חי"מ פ"א ה"א). וכן דעת הש"ד (יו"ד סי' שעב סי' א), התומים (סי' כח סי' א) וד"ה ועוד תירוצו והחוי"י (סי' צה ד"ה וא"ו)].

וי"א שהוא בכלל איסור קום ועשה, כי הלא נעשה ע"י הליכה או משום שב"דו לסלק מעליו האיסור ואינו עושה כן. [כן מוכח מהחינוך (מצוה יא). וכן נקטו הגו"ב (ק"י אר"ח סי' לה ד"ה והנה) והש"א"א (סי' לב ד"ה אבל מה). וכן דעת הצי"ע (אה"ע) סי' צג סוף אות ה'). כיון שב"דו לסלק האיסור. ולמעשה א"פ במקום רבוי גדול אין להקל בדבר. (ומ"מ) אם נמצא בבית הכסא וכדו' וראה שבכ"ה יסמוך על געילת דלת כמבויר (הל'ן). ונתסעה לחמישי כי יחוד דאי וספקו לחומר. אבל ביחוד דרבנן יש מקום לדון בדבר. ואפ"י אם נאמר דאיכא באיסור יחוד משום תלת דאבוזיהו דג"ע (ע"י מש"כ בזה בליון רצ"ב), מ"מ בשו"א דאינו חייב למסור את נפשו כמבויר ברימ"א (יו"ד סי' קנו סעי' א) כח"ב דוחה, וכן מצאתי במלא הרועים (ע"ך כח"ב אותיות יג-יד). וע"י עוד בזה בשמעתא עמיקתא גליון ל"ד].

חדרים מחולקים

חדרים נפרדים בכית אחד

חדרים נפרדים בדירה א' הפתוחים לפרוזדור, יש בהם איסור יחוד אף כשהאישה בחדר א' והאיש בחדר השני. [דבר הלכה (סי' יא אות ז). ועיי"ש שאם הדרך שבני הבית נכנסים לחדרים לא חיי' ליחוד. ועיי"ש עוד בהוספת חידות לסי' י"א (סעי' א ד"ה וזו)].

כשהוא נועל הדרך

אם נמצאים באותו בית בחדרים נפרדים, אם הוא נועל חדרו אפשר שאין משום יחוד. [כן מצד הדברי מלכאל (חי"ד סי' קב) משום ש"י היכרי". וכן פסק בשלמת חיים (אה"ע) סי' צב]. וכן דעת הצי"ע (סי' פ"א אות ט). ומחמ"ב (סי' רלט סי' ט) משום דאמת. אלא שדבוקן תשובות (חי"א סי' פד ד"ה גם נראה לו) כתב דחמ"ב לא נחית לפרט דיני יחוד. וי"א שלא מועיל שינעל הדלת. וכן עיקר. [ע"ך שי (סי' כב). וכן פסק דובר הלכה (סי' יז הגה כב) ע"פ החזו"א. וע"י עוד בזה בשמעתא עמיקתא גליון קפ"ט].

כשהוא נועל הדרך

אם האשה נועלת חדרה יש אומרים שמועיל להנצל מיוחד. [דברי מלכאל (שם) וע"ך שי (שם). וכן מוכח במ"ב (סי' רלט סי' ט) שה"צ אות ט]. וכן דעת החזו"א (דבר הלכה סי' יא אות ו) והוספות חידות שם וסס"י יד הגה כב) וע"י דובר הלכה (שם) שאפ"י באשה פרוצה מהני, אבל לא בגויה. וי"א שלא מועיל. [באג"מ (אה"ע) חי"ד סי' א אות ט]. ולמעשה אין להקל בדבר. [שבט הלוי (ח"ה סי' קנ וח"ב סי' קנ אות ז). ועיי"ש שמ"מ סי' לר"צ סעי' א לעוד צדדים. וע"י בשמעתא עמיקתא גליון קפ"ט].

כשיש בית הכסא משותף באותו בית (למקילין לעיל)

כשיש בית הכסא משותף, אם נצרך לצאת לפרוזדור לאיזה צורך צ"ע אם מותר לעשות כן אף כשמיבת לעשותו (והשני נזהר להשאר בחדרו). [דבר הלכה (שם סוף הגה ח ד"ה וכן סיפר) בשם החזו"א (מ"מ כ"ד) צ"ע דבר כיון שפרט העובד אינו בורים. ובשבט הלוי (ח"ה סי' רב) טעם להחמיר בכ"ה].

מעלות

אין איסור יחוד במעלית בין אם דלתותיה נפתחות מאלהין כשמגיע לקומה מסוימת ובין אם דלתותיה אינן נפתחות מאלהין אמנם כל מי שרוצה להשתמש בה בידו לפותחן ולהכנס. [הגר"ש זצ"ל (נתיבות ח"ב סי' קפ"ד). והד"ן כן אף עם עכו"ם. [הגר"ש זצ"ל (תורת היחוד פ"א סוף הגה כב) שאין לחוש שיעצרו המעלית כי מסתמא יודע לעומדים בחוף פעולתם]. אולם אם המעלית עולה עד קומה גבוהה ביותר ללא אפשרות של אחרים לעוצרה בקומה אחרת עד שיעור יחוד (5 דקות), [מנח"י (חי"ד סי' צד). וע"י שבט הלוי (ח"ג סי' קפ"ו וע"י ח"ב סי' קלא ד"ה בענין איסור) ובב"א (סי' מ קנ"ג איסורי יחוד פ"ב)].

מלמדי תינוקות ושומרי טף

איש ללמד תינוקות

מי שאין לו אשה לא ילמד תינוקות מפני שאמותיהם של הבנים באות לבית הספר ויש משום גירוי היצר, ואם יש לו אשה יכול ללמד תינוקות אפ"י אינה עמו בבית הספר אלא היא בביתה והוא מלמד במקומו. [שו"ע (אה"ע) סי' כב סעי' ג].

כשהוא נשוי

י"א שאם יש לו אשה רשאי ללמד אפילו אין אשתו עמו בעיר. [מגיד משנה (שם), הב"ש (סי' יט) והכ"ח (כלל קכו אות י)]. וי"א דדוקא כשאשתו בעיר שרי. [שו"ע (שם)]. והמנהג להקל כדעה הראשונה. [באג"מ (אה"ע) חי"ד סי' סה אות ג]. וע"י שבט הלוי (ח"ה סי' רז אות א) ובדבר הלכה (סי' יב אות ג). אשה לא תלמד קטנים מפני אבותיהם שבאים בשביל בניהם ונמצא שמתייחדים עמה.

שו"ע (סי' כ"ג).

כשמעלה בעיר

י"א שאם בעלה בעיר מותרת ללמד. [פרישה (אות כו). וכן נקט הח"מ (סי' כא) אף אליבא דהשו"ע]. כשי' מממירם. [ט"ז (יו"ד סי' רמח סי' ז), בר"כ (יו"ד סי' א) ודעה שם אות ה) וערה"ש (יו"ד שם אות ג). והתיקך כדעה הראשונה. [באג"מ (שם אות יח). וע"י ביפא ללב (ח"ג יו"ד סי' רמה) שהוכיח שברך ארעי שרי בכל גוונא].

המנהג בזמננו

תפוסת המנהג שהנשים מלמדות תנוקות בין זכרים ובין נקבות, והנה להם לישראל מוטב שיהיו שגונין, דסוף סוף אפילו תהינה לבדן בבית יש שם תינוקות גדולים וקטנים ולא מקרי יחוד גמור. [אפ"י זוטר (שם) סי' ט הל'ב באוצ"פ שם אות ג בהג"ה]. ובזמננו מחמת הצורך במורות, כיון שמלמדות במוסדות יש וצאצאים שם ונכנסים אין שיך האיסור. [הגר"ש זצ"ל (הליכות בת ישראל פ"ו הגה מד). וע"י בב"א (חי'ו סי' מ פ"ט) ובדבר הלכה (סי' יג אות ד), ועיי"ש האם מהני פ"פ לה"ד' ב"דן זה, אולם לפי טעם הגורר לכאורה י"ל דלא מהני פ"פ דהרי ח"י דשמא יבואו למקום יחוד].

מטפלות

גם מטפלות לשמור טף נהגו להקל ויש להן על מה שיסמוכו. [ע"י בבר"כ (יו"ד סי' רסז סוף אות ז) שכת' דחז"ל גזרו דלא תלמד אשה סופרים כי אין חכמה לאשה אלא בפלך ואין דרכה של אשה בכך, וכיון דאיכא אנשים מלמדים באחריותיהו יז גזרה שרוב העובד יכול לעמוד בה, ע"כ. וא"כ י"ל דדוקא במלמדת גזרו משום דאיכא אנשים כמלמדים, ומשאי"כ במטפלות שעושות מלמדת שמים לא אישך לומר דמנעמי יעשו במקומן ובכ"ה לא גזרו דהרי רוב הציבור לא יכולים לעמוד בו. וע"י עוד בזה בשמעתא עמיקתא גליון ק"ח].

שאר דיני צניעות

איסור לא תקרבו

קריבה לעריות אסורה מהתורה ולוקין עליה. [שו"ע (אה"ע) סי' כ סעי' א] ושי"ך (יו"ד סי' קצה סי"ק ג).
מאזהר ליל ישי איסור

י"א שאיסור זה הוא בבת ג' שנים ומעלה. [כן מבויר בב"ש (סי' כא סי"ק יד) לענין קריבה דעריות. וכן מצ"ו בב"אר הלכה (סי' עה ד"ה טפח) לענין הסתכלות. וכן דעת הגר"ש זצ"ל (הליכ"ש תפילה פ"ב הגה 31) אף אליבא דהחזו"א המובא בסמוך]. וי"א שהוא בערך מגיל שבע. [חזו"א (או"ח סי' טז סי"ק ח ד"ה כתב המ"ב)] לענין איסור הסתכלות, שכל שאין יצר לעינו מחמת קוטנן אין איסור. והגר"ח"ש שליט"א (דרך יחיחה פ"ר קדושים ע"מ ש"ק) נקט כהחזו"א להקל גם לענין איסור קריבה. ושבעל פה אמר החזו"א שהוא בערך עד גיל שבע].

אב לבתו ואם לבנה

אין איסור זה כולל קריבת האב לבתו והאם לבנה. [שו"ע (שם)]. וכן בת בתו או בת בנו. [ב"ח (אות ה). וע"י בשי"ך (יו"ד סי' שסב סי' ק) שח"ה בת בנו. ודעת האג"מ (סי' ס) דבעל נפש חימיר ע"ע בת בנו. וצ"ע עליו מהש"ך הנ"ל. וכן הקשה בשערי מצוינים בהלכה (סי' קנב סי"ק טז)]. וה"ה לכל יוצאי חלציו. [ב"ח (שם)].

אחרות

אע"פ שאין איסור באחרות, מ"מ אם אחרות גדולה (י"ב שנים) יש להמנע מזה כי הדבר מנונה. [שו"ע (אה"ע) סי' כא], ב"ח (קו"ח שם) ופרישה (סי' ח). והאג"מ (יו"ד ח"ב סי' קנז ע"מ רלא) באר שהוא מנונה שלא ירגיל עצמו מזה להקל בשאר עריות. ומ"מ באחרות קטנה (פחות מ"ב שנים) כתב הב"ש (שם סי' יד) דשרי. וכ"כ הח"מ (סי' ד). וכן דעת ה"ב (חי'ו יוסף חי' פ' שופטים יח אות י)].

הניחת יד להצית כביש

לדעת המבטקש שעיברו אותה כביש, מותר ליתן לה יד. ואף בילדה מעל גיל שבע שרי, אלא שבאופן זה עדיין שיעשה כל על ידי הפסק בגד. [הגר"ח"ש שליט"א (שם) בשם החזו"א כיון שאין זה דרך חיבה. וכן פסק הגר"מ"ק שליט"א (חוט שני ח"ג ע"מ רפ"א)]. וכן הדין לענין זקנה הזקוקה לעזרה לחצות כביש וכדו'. ויעשה ע"י הפסק בגד. [ע"י ברימ"א (אה"ע) סי' כא סעי' ה וי"ד סי' שעב סעי' ג], בדרושה (אות ה) ובמ"כ שם דע"פ שלא כדרך חיבה יש איסור דרבנן, מ"מ במקום שמוכח שאין משום חיבה כלל (דומיא דלצורך רפואה) אין איסור. ושו"מ בעוד יוסף חי' (שופטים) אות כב ד"ה וכבר) שהוכיח כן מהרמ"א שם. וכן מוכח מהגורן מקדוש (אה"ע) סי' ז ובשבט הלוי (חי"ד סי' קסז). וע"י בשמעתא עמיקתא גליון ר"ב].

לצורך רפואה

לצורך רפואה אין איסור אף במקום שאין פקו"ו (פרט לאשתו נדה שמותר רק במקום פקו"ו). [שי"ך (יו"ד סי' קצה סי"ק ב). וכ"כ הפלתי (ססי' קצה) והנו"מ (מ"מ סי' קכב). ודעת הב"י הארכנו בשמעתא עמיקתא גליון ר"ב]. ומ"מ אין להרבות בבקורי רופא נשים, כי יש בזה חששות ממניעת עריות של לצורך. ועל כן במקום הצורך יש לבחור ברופאת נשים. ואם א"א באשה, או שהאיש הרופא מומחה יותר, אין לאסור במקום צורך. ומ"מ אין לבקר כלל אצל רופא המוחזק בפריצות וחסוד ומפורסם על עריות. ובכל אופן יש ללכת לרופא בזמן הבקורים הקבועים לרבים דשכחי רבים וזה ממעט החשש וגם אז הוא טורח בעבודתו. ובמקום שצריך ללכת באופנים הנ"ל, ראוי שלא ללכת לבד אלא בליוות אשה כשרה שתרחיק לה שם. [שבט הלוי (חי"ד סי' קסז וח"ג סי' ח"ג סי' קפ וקפ"א)].

איסור המתכבדת

המסתכל אפ"י באצבע קטנה ע"מ להנות עובר בלאו דלא תתורו אחרי עיניכם וגו'. [ברכות (ב' - ומ"ב (שם סי' ק"ז)]. ומ"מ ראייה בעלמא לפי תומו בלא הנאה שריא אם לא מצד המוסר. ואדם חשוב יש לו לזהר בכל אופן. ובמקומות שדרכם להיות מכוסים אין ראייה בעלמא אסור. [מ"ב (ע"ה סי' ק"ז). וע"י בב"אר הלכה (ססי' רכה) ועצ"ק].

גיל האיסור

י"א שאיסור ראייה נהגו בקטנה מגיל שלש. [ביאור הלכה (סי' עה ד"ה טפ"ח)]. וי"א שאלו שאין יצר עליהן חמת קוטנן אין לה איסור מעיקר הדין, אלא הכל לפי מציאותן וקטנותן של הקטנות. [חזו"א (שם). ודעת האור לציון (ח"ב פ"ו אות יב) דהמקל יש לו על מה לסמוך]. והוא בערך עד ג"ל שבע. [הגר"ח"ש שליט"א (שם)]. והמנהג כדעה האחרונה. [הגר"ש זצ"ל (הליכ"ש תפילה פ"ב הגה 31)].

במקום שאין דרך אחרת

אם מוכרח ללכת דרך מקום שמצויות בו כאלו שאינן מתלבשות כדון, ובע"כ יראה ראייה בעלמא. אם אינו מכוון לראות ולהנות אין איסור. [תורה לשמה (שאלה שצד). והגר"מ שליט"א (חוט שני ח"ג ע"מ רסד). וכ"כ אם לכא משום הרחור, לדענן זה ליכא היתר הדאנא הוא בע"כ. ונמצא חי'ו עובר על איסור תורה. ע"י בע"י (כ). ובש"ע (שם אות לב), בב"ש (סי' כא סי"ק ג) ובח"א (כלל קכו אות ב), וכ"כ בחוט שני (ח"ג ע"מ רסד). וע"י באג"מ (אה"ע) ח"א סי' נו]. וע"י עוד בשמעתא עמיקתא גליון קי"ז].

קול אשה

אסור לשמוע קול זמר של כל העריות משום קול באשה ערוה. [שו"ע (או"ח) סי' עה סעי' ג ואה"ע סי' כא סעי' א]. ומ"ב (שם סי' ק"ז). ודעת ח"י"א (כלל ד אות ו) המובא במ"ב (סי' עה סי"ק יז) שאין זה אלא מדרבנן. וע"י בשד"ח (כלל ק אות מב]). ומ"מ קול אמו, בתו או נכדתו מותר לשמוע. [במע השש"כ (א"ש שיראל פ"ה ח"ה חצ) דלא גרר משאר קרובות דמתורת אולען. ולענין קול אשתו נדה ענין בפתי"ש (סי' קצהסי' א) שנשאר בצ"ע. ובערה"ש (אות כב) ובבר איש חי (שנה ב פ"ו צ סעי' כה) הכריעו לאיסור. וע"י באג"מ (יו"ד ח"ב סי' עה)].

קטנה

קטנה שאינה בכלל עריות ולא הגיעה לפירקה, אין איסור לשמוע קול זמר שלה (ומ"מ לא יכוין להנות כדי שלא יבוא לילי הרחור). [מ"ב (שם סי' יז)]. וי"א שזה עד ג"ל י"א שנה. [כן משמע מהמ"ב דעד שלא הגיעו לפרקן שרי. וע"י בשו"ע (יו"ד סי' קצ סעי' ג) שמבויר שמי"ב שנים בכלל הגיעו לפרקן קול. אולם באג"מ (או"ח) ח"א סי' כז) דמ"מ יש להחמיר מגיל י"א]. וי"א עד כג"ל שבע. [כן י"ל לדעת החזו"א הנ"ל. וכן דעת הגו"מ שליט"א (א"ש שיראל פ"ה הגה 3ט)]. וי"א עד ג"ל שלש. [הגר"ש זצ"ל (הליכ"ש פ"ב אות כ)]. והמחמיר בדברים אלו קדוש יאמר לו. [באג"מ (שם). וע"י בדברי יצ"ב (ח"ה) סי' לו אות ו].

אחרות

קול אחרות הקטנה מותרת. [באג"מ (או"ח) סי' כז]. ובאחרות הגדולה ראוי להחמיר. [חזו"א (טהרת בת ישראל). וכן דעת הגר"ש זצ"ל (הקטן והלכותיו ח"א ע"מ 18 אות ד) 'וחושבני שלא כן הדבר". וע"י באחרות רבנו (ח"א) אות קעו) ובב"ר הלכה (ח"ה או"ח) סי' עה). וע"י עוד להלן]. וע"י להלן לענין זמירות שבת.

נכרית

אסור לשמוע קול זמר של נכרית אפילו פנויה. [מ"ב (שם)].

אף כשהרבה נשים שרות יחד אסור לשמוע. [שבט הלוי (ח"ה) סי' קצו) והגר"מ שליט"א (שם אות י)].

רמקול/מו"ב

אפילו קול הנשמע ע"י רמקול או טייפ אסור. [שבט הלוי (ח"ה) סי' קנז וח"ג סי' קפ"א, חלקת יעקב (או"ח) סי' לו ח"ה סי' קסד), חוט שני (ח"ג ע"מ ר"ע) ואז דבברו (ח"ה סי' סז אות ח)]. ואף כשאינו מכירה. [שבט הלוי (ח"ה) סי' קפ]. ובאר לענין (ח"ב פ"ו אות ג) מיקבל זבא].

בשעת אמירת דברים שבקדושה וזמירות שבת

בשעת אמירת קרי"ש ותפלה יש להזהר מקול זמר ואתו הגדולה. [שולחן אר"ח (סי' עה אות ג), בשמיעתו, כגון קטנה, אשתו (אפ"י בימי טהרה) ובתו הגדולה. [שולחן אר"ח (סי' עה אות ג)], וה"ה אחרות. וי"א שמי"מ מותר לאדם לשרי זמירות שבת יחד עם כל בניו (אשתו, בניו ובנותיו) כשאין אנשים זרים. [הגר"ש זצ"ל (א"ש שיראל פ"ה הגה קג)]. ויש אוסרים בזה. [קטנות תשובות (ח"ג) סי' ג) והגר"מ שליט"א (חוט שני שבת ח"ג ע"מ סי' כא אות ו)].

כשהוא אנוס על השמיעה

הנמצא בביתו וכדו' ושמוע קול זמר של אשה ואין בידו לבקש שלא תשיר, אם אינו מכוון להנות (ואין הדבר מביא לילי הרחור) אינו מחויב להתרחק. ומ"מ בעל נפש חימיר על עצמו במקום שאפשר להבדל ובפרט במקום שאין טרחא. [תורה לשמה (שאלה שצד). ומה דמשמע מהמ"ב (סי' עה סי"ק ג) הי"דן זה היינו ב"ר צ"ה להתיר אף אמירת דברים אחרות]. ובא"ש (ח"ב) פ"ה קלרות קרי"ש, להתפלל וללמוד. וע"ז נאמר עת לעשות לך' הפרו תורתך. [ח"י"א (כלל ד אות ו) ומ"ב (סי' עה סי' יז)].

הינרך המטנים

ילדים מגיל ט' צריך להרחיקם מקול זמר של אשה. [הגר"ש זצ"ל (הליכ"ש תפלה פ"ב הגה ח)].

העילון נתרם בעילום שם להצלת התורם ומשפחתו – לשאלות והערות בעניני הגליון ניתן להתקשר לפל' 052-767-0503

AMIKTA571@GMAIL.COM: שמתא עמיקתא – להפצת הגליון במקום מגוריכם או לימודכם נא לבקשה לדוא"ל: